

ผลของโปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง
ในนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของ โปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่มือสองในนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

EFFECTS OF A SMOKING PREVENTION AND SECONDHAND SMOKING AVOIDANCE PROGRAM FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS.

ศุติกร ศิวเสน 5536113 PHCN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ทศนีย์ รวีวิรุฑ, ปร.ด. (การพยาบาล), ศรีธัญญา เบญจกุล, ปร.ด. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่มือสองในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยประยุกต์แนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อายุ 10-12 ปี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 35 คน ระยะเวลาในการศึกษา 6 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เครื่องมือประกอบด้วยแบบวัดการรับรู้โอกาสเสี่ยงการรับรู้ความรุนแรงการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถตนเองและพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ไคสแควร์ (χ^2) Independent t-test และ Repeated measure ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value $< .05$) หลังการทดลองและระยะติดตามผลกลุ่มทดลองมีการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่มือสองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value $< .05$) และในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีการรับรู้ความรุนแรงของโรคสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value $< .05$) สำหรับการรับรู้ความสามารถตนเองและพฤติกรรมพบวก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน (p -value $> .05$) ผลการวิจัยครั้งนี้ สนับสนุนว่าโปรแกรมสามารถส่งเสริมการรับรู้การป้องกันการสูบบุหรี่และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่มือสองในนักเรียนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานอนามัยโรงเรียนเพื่อลดและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง และการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: การป้องกันการสูบบุหรี่ / การหลีกเลี่ยงการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง / แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ / นักเรียนประถมศึกษา

EFFECTS OF A SMOKING PREVENTION AND SECONDHAND SMOKING AVOIDANCE PROGRAM FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

SULEEGORN SIVASAN 5536113 PHCN/M

M.N.S. (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: TASSANEE RAWIWORRAKUL, Ph.D., (Nursing), SARUNYA BENJAKUL, Ph.D., (Medical and Health Social Sciences)

ABSTRACT

The purpose of this quasi-experimental study was to examine the effects of a smoking prevention and secondhand smoking avoidance program for primary school students. The sample comprised seventy male and female students, aged 10-12 years old, who were divided into the experimental group and the comparison group. The concept of the Health Belief Model was employed to develop the 6-week program of this study. A set of self-administered questionnaires was collected at the pretest, posttest, and follow-up period. Data analysis was performed to examine frequency, percentage, mean, standard deviation, chi-square (χ^2), independent t-test, and repeated measure ANOVA.

The results reveal that, at posttest, the average score of perceived susceptibility of the experimental group was higher than that of the comparison group (p-value <.05). The average scores of perceived benefits and perceived barriers of experimental group, at posttest and follow-up period, were higher than those of the comparison group (p-value <.05). At the follow-up period, the experimental group had a significantly higher score of perceived severity than it was at pretest (p-value <.05). The mean scores of self-efficacy and behaviors at post-test and follow-up were not significantly different (p-value >.05). The results from this study support students' perception on smoking prevention and secondhand smoking avoidance. This program could benefit the development of a school health program on behavior related risk reduction, which could be included into a curriculum.

**KEY WORD: SMOKING PREVENTION / SECONDHAND SMOKING AVOIDANCE
/ HEALTH BELIEF MODEL / PRIMARY SCHOOL STUDENT**